

OSNOVNA ŠKOLA LIKOVNA KULTURA

5. RAZRED – 35 SATI GODIŠNJE

ZADANE TEME:

1. **Slika, pokret, zvuk i riječ** – učenik istražuje likovnu i vizualnu umjetnost te suodnos umjetničkih područja (likovno/vizualno, pokret/ples, glazba, književnost, film)
2. **Čovjek iznutra i izvana** – učenik istražuje temu čovjeka – od njegove fizičke pojavnosti do svega što čini osobnost pojedinca (povezanost doživljaja, osjećaja, misli i stavova te načina odgovaranja na podražaj iz vanjskog svijeta) te je interpretira likovno i vizualno.
3. **Gradim svijet** – učenik istražuje građu i organizaciju oblika u prirodi i umjetnosti te način kojim čovjek oblikuje i prilagođava životni prostor te vizualnu okolinu prirodnomu okruženju i svojim potrebama (konstrukcije u prirodi i arhitekturi, materijali kojima gradimo, oblikovanje životnog prostora itd.)
4. **Osobno i društveno** – učenik istražuje teme koje ga zaokupljaju kao pojedinca te teme koje prepoznaje u društvenom okruženju (vršnjački odnos, zaštita okoliša, sigurnost na internetu i sl.) te istraženo

IZBORNE TEME:

1. **Zajedno smo različiti** – učenik likovnim i vizualnim izražavanjem istražuje pripadnost skupini, vršnjacima, obitelji, zajednici i kulturnom okruženju te važnost prihvaćanja različitosti, međusobnog uvažavanja i tolerancije.
2. **Umjetnost i zajednica** – učenik istražuje likovno i vizualno oblikovanje kao sastavni dio života pojedinca i zajednice (prisutnost likovnog i vizualnog oblikovanja u svakodnevnom okruženju ; dizajn, primijenjena umjetnost, vizualne komunikacije, kazalište, spomenici, muzeji, galerije, izložbe, ulična umjetnost).

OSNOVNA ŠKOLA LIKOVNA KULTURA

6. RAZRED – 35 SATI GODIŠNJE

ZADANE TEME:

1. **Slika, pokret, zvuk i riječ** – učenik istražuje likovnu i vizualnu umjetnost te suodnos umjetničkih područja (likovno/vizualno, pokret/ples, glazba, književnost, film). Izražava se povezujući različite umjetnosti.
2. **Osjeti i osjećaji** – Učenik istražuje ulogu osjetila u doživljaju vizualnog i ne vizualnog svijeta te različite načine izražavanja osjećaja (izražavanje emocija i osjeta kroz likovni izraz; istraživanje međuodnosa osjeta i emocija kroz likovno i vizualno izražavanje).
3. **Oblik i funkcija** – učenik istražuje suodnos oblika i funkcije u vlastitom i širem životnom kontekstu (arhitektura, industrijski dizajn, modni dizajn itd.)
4. **Mijenjam se** - učenik propituje i izražava svoje stavove, ideje i doživljava likovnim i vizualnim izražavanjem.

IZBORNE TEME:

1. **Zajedno smo različiti** – učenik likovnim i vizualnim izražavanjem istražuje pripadnost skupini, vršnjacima, obitelji, zajednici i kulturnom okruženju te važnost prihvatanja različitosti, međusobnog uvažavanja i tolerancije.
2. **Umjetnost i zajednica** – učenik istražuje likovno i vizualno oblikovanje kao sastavni dio života pojedinca i zajednice (prisutnost likovnog i vizualnog oblikovanja u svakodnevnom okruženju ; dizajn, primijenjena umjetnost, vizualne komunikacije, kazalište, spomenici, muzeji, galerije, izložbe, ulična umjetnost).

OSNOVNA ŠKOLA LIKOVNA KULTURA

7. RAZRED – 35 SATI GODIŠNJE

ZADANE TEME:

1. **Oblik i mjera** – učenik istražuje cjelinu kroz zajedničku mjeru te raspored i međusobne odnose dijelova (perspektiva, mjera, sklad, proporcija...)
2. **Prožimanje umjetnosti** – učenik istražuje suodnos različitih umjetničkih područja u cjelovitome umjetničkom djelu (instalacija, scenska umjetnost) te se izražava u zajedničkim projektima s drugim učenicima
3. **Komunikacija i životno okruženje** – učenik istražuje različite oblike komunikacije u životnom okruženju (vizualno izražavanje poruke: znak, piktogram, plakat, web, društvene mreže, sms itd...)
4. **Zajedno smo različiti** – učenik likovnim i vizualnim izražavanjem istražuje pripadnost skupini, vršnjacima, obitelji, zajednici i kulturnom okruženju te važnost prihvaćanja različitosti, međusobnog uvažavanja i tolerancije.

IZBORNE TEME:

1. **Svijet za mene** – učenik istražuje čovjekov odnos prema prirodi i izgrađenom okolišu te mogućnostima njegovog (pre)oblikovanja (preispituje vlastiti odnos prema okolišu i prostoru u kojem živi: likovnim i vizualnim izražavanjem ukazuje na važnost suživota svih živih bića i ekološke svijesti za kvalitetu života; istražuje odnos oblika i namjene u arhitekturi, urbanizmu i dizajnu).
2. **Umjetnost i zajednica** – učenik istražuje likovno i vizualno oblikovanje kao sastavni dio života pojedinca i zajednice (prisutnost likovnog i vizualnog oblikovanja u svakodnevnom okruženju ; dizajn, primijenjena umjetnost, vizualne komunikacije, kazalište, spomenici, muzeji, galerije, izložbe, ulična umjetnost).

OSNOVNA ŠKOLA LIKOVNA KULTURA

8. RAZRED – 35 SATI GODIŠNJE

ZADANE TEME:

1. **Umjetnost, tehnologija i društvo** – učenik istražuje povezanost likovnih i vizualnih umjetnosti i tehnologije te njihovu ulogu u suvremenom društvu; koristi novomedijske tehnologije za vlastito izražavanje.
2. **Identitet i popularna kultura** – učenik propituje utjecaj popularne kulture na oblikovanje vlastitih stavova i načine izražavanja vlastitog identiteta te oblikuje kritički stav prema vizualnoj okolini (vizualne komunikacije, dizajn, primijenjena umjetnost, fotografija; novomedijska i komunikacijska tehnologija, itd...)
3. **Mijenjam se, mijenjam svijet** – učenik istražuje ulogu stvaralačkog i inovativnog djelovanja različitih aspekata društva (kulturnog, društvenog, ekonomskog) likovnim i vizualnim izražavanjem.
4. **Umjetnost i zajednica** – učenik istražuje likovno i vizualno oblikovanje kao sastavni dio života pojedinca i zajednice (prisutnost likovnog i vizualnog oblikovanja u svakodnevnom okruženju ; dizajn, primijenjena umjetnost, vizualne komunikacije, kazalište, spomenici, muzeji, galerije, izložbe, ulična umjetnost).

IZBORNE TEME:

1. **Osobno i društveno** – likovnim i vizualnim izražavanjem učenik istražuje različite kulture radi razumijevanja vlastitog kulturnog identiteta i razvoja tolerancije prema drugome i drugačijem (kultni identitet, multikulturalnost; značenje boja, oblika, simbola i dr. u različitim kulturama, prihvaćanje različitosti).
2. **Prostor u kojem boravim (svijest življenja)** – učenik istražuje povezanost oblikovanja prostora u kojem svakodnevno boravi s kvalitetom vlastitog života (namjena, veličina, boja, oblik, granice prostora itd. te životni prostor u različitim društvenim i kulturnim okruženjima).

DOMENE Na temelju članka 27. stavka 9. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi («Narodne novine», broj: 87/08, 86/09, 92/10, 105/10 – ispravak, 90/11, 16/12, 86/12, 94/13, 152/14, 7/17 i 68/18)

Poučavanje putem likovne umjetnosti i o likovnoj umjetnosti uvelike doprinosi cjelovitom razvoju učenika i mlade osobe njegovanjem i poticanjem triju osnovnih područja ljudske osobnosti i aktivnosti – psihomotoričkoga (djelatnoga), afektivnoga (osjećajnoga) i kognitivnoga (spoznajnoga). Ta se integracija temeljnih odgojno-obrazovnih kategorija zrcali i u podjeli domena (ključnih koncepata) koje čine gradivnu strukturu predmeta Likovna kultura i Likovna umjetnost. Razvijanje senzornih, izražajnih, praktičnih, intelektualnih i psihofizičkih (percepcija, vizualno mišljenje i pamćenje) sposobnosti i vještina sadržajno je obuhvaćeno domenom **Stvaralaštvo i produktivnost, posvećenoj različitim aspektima i mogućnostima likovnoga izražavanja učenika te istraživanju stvaralačkoga procesa i različitih likovnih problema. Domena uključuje istraživanje, razvijanje i izražavanje ideja uporabom različitih likovnih i vizualnih materijala i medija, koristeći problemski pristup radi poticanja kreativnoga mišljenja, inovativnosti i poduzetnosti kod učenika.**

Razvijanje analitičkoga i kritičkoga mišljenja kao nužnog preduvjeta za odgajanje budućega kompetentnog promatrača koji je sposoban izraziti argumentirane stavove o likovnome stvaralaštvu i vizualnome okružju, u sadržajnome je središtu domene **Doživljaj i kritički stav**. Učenike se potiče na aktivno promatranje i raspravljanje o likovnim djelima/stvaralaštvu i srodnim temama te na otvorenost prema različitim idejama, stavovima i umjetničkim pristupima.

Razumijevanje likovne umjetnosti i stvaralaštva, kao integralnoga i važnoga dijela života svih ljudskih zajednica i kultura kroz povijest, temelj je domene **Umjetnost u kontekstu**.

Upoznajući se s likovnim djelima nastalima u širokome vremenskom rasponu, učenici interpretiraju njihova značenja unutar odgovarajućega konteksta povezujući ih s vlastitim stvaralačkim i/ili životnim iskustvom.

Unatoč podjeli na tri domene, kojima je glavna svrha naglašavanje ključnih sadržajnih i odgojno-obrazovnih sastavnica predmeta, u odgojno-obrazovnome procesu domene se trebaju preplitati i dopunjavati ovisno o potrebama sadržaja pojedinoga ishoda.

A) Stvaralaštvo i produktivnost

Stvaralački (kreativni) proces u središtu je učenja i poučavanja nastavnih predmeta Likovna kultura i Likovna umjetnost. Rekonstrukcijom stvaralačkoga procesa u umjetničkim djelima učenici se upoznaju s različitim pristupima i viđenjima stvarnosti, a vlastito im iskustvo stvaranja omogućuje izražavanje i učenje produkcije ideja. Praktično i teorijsko upoznavanje različitih likovnih materijala, tehnika, alata, medija, likovnoga/vizualnoga jezika i umjetničkih koncepata učenicima služi kao temelj za izražavanje ideja, misli, osjećaja, vrijednosti i stavova. Učenici istražuju okolinu svim osjetilima i analitički promišljaju, razvijajući pritom niz psihomotoričkih i intelektualnih vještina. Učenici nude vlastita rješenja i osvrte likovno se izražavajući te rješavajući problemske i projektne zadatke. Time se doprinosi razumijevanju cjelovitoga stvaralačkog (od ideje do realizacije) i istraživačkoga postupka (od pripreme i refleksije do kritičkoga stava) te se stvaraju preduvjeti za razumijevanje umjetnosti, njezinih procesa i složene okoline u kojoj učenici žive.

B) Doživljaj i kritički stav

Učenje i poučavanje nastavnih predmeta Likovna kultura i Likovna umjetnost temelji se na sustavnome odgajanju opažaja. Emocionalni, asocijativni, intelektualni i stvaralački pristup u poticanju svjesnoga i aktivnoga doživljaja likovnoga i vizualnoga djela te okoline doprinose razvoju percepcije, kreativnosti, komunikacijskih vještina i kritičkoga mišljenja kao trajnih vrijednosti. Učenici stječu kompetencije nužne za uspostavljanje kriterija za selektivan odnos prema velikoj količini vizualnih informacija koje primaju novomedijskom tehnologijom te osvještavaju ulogu popularne kulture u oblikovanju vlastitoga identiteta. Njeguje se otvorenost prema različitim pristupima rješavanja umjetničkoga problema i potiče doživljavanje umjetničkih djela kao medija kojim se promišlja, izražava i komunicira. Učenici istražuju interaktivne procese između publike, autora i djela čime se doprinosi razumijevanju uloge promatrača kao suoblikovatelja značenja likovnoga i vizualnoga djela. Učenici formiraju argumentirani stav o likovnim djelima, vizualnoj okolini, likovnome stvaralaštvu i kulturnoj baštini, što je temelj oblikovanja vrijednosnih prosudbi. Potiče ih se na aktivno sudjelovanje u kulturnim i umjetničkim događajima.

C) Umjetnost u kontekstu

Razumijevanje likovnih djela, pojava i pravaca, stilskih mijena i suvremenoga okružja u učenju i poučavanju nastavnih predmeta Likovna kultura i Likovna umjetnost temelji se na poznavanju društvenoga, kulturnoga i povijesnoga konteksta u kojemu se javljaju. Pritom se osvještava važnost likovne umjetnosti za društvo, između ostaloga istraživanjem uloge umjetnosti kao društvenoga komentara te razumijevanjem uloge umjetnika u jačanju svijesti o bitnim društvenim pitanjima. Likovna se umjetnost prepoznaje kao jedan od načina komunikacije s okolinom te kao sastavni dio života svakoga čovjeka. Učenike se potiče na stvaralaštvo i istraživački rad kojima propituju univerzalna i globalna pitanja, na uvažavanje kulturnih raznolikosti te prepoznavanje njihovog utjecaja na likovne umjetnosti. Time se postiže razumijevanje i odgovornost te kritički stav prema okolini. Razvija se svijest o raznolikosti kulturnih baština i identiteta kao vrijednostima u suvremenim globalizacijskim procesima. Organiziranjem različitih stvaralačkih odgojno-obrazovnih aktivnosti potiče se povezivanje s umjetničkim i kulturno-znanstvenim zajednicama i ustanovama.

VREDNOVANJE USVOJENOSTI

Vrednovanje kao učenje i vrednovanje za učenje

Vrednovanje za učenje i vrednovanje kao učenje sastavni su dio procesa učenja i poučavanja. Učenici usvajaju i primjenjuju kriterije za vrednovanje stvaralačkoga procesa te likovnih i vizualnih radova. Vrednovanje se provodi tijekom čitavoga procesa učenja i poučavanja.

VREDNOVANJE ZA UČENJE uključuje:

- učiteljevo praćenje učenikovog prolaska kroz stvaralački proces i analizu radova (učeničke aktivnosti i refleksije; sposobnost analize i sinteze; sposobnost stvaranja novih ideja, otkrivanja i rješavanja problema te donošenja odluka; istraživačke vještine; sposobnost prikupljanja i analize informacija iz različitih izvora; sposobnost kritike i samokritike)
- učiteljevo opažanje ponašanja učenika tijekom individualnog rada ili rada u parovima i skupini
- učenikovo primjenjivanje dogovorenih kriterija vrednovanja u raznim etapama izrade likovnog rada
- portfolio učenika koji može uključivati učeničke radove, skice, bilješke o razvoju ideja, fotografije radova i dr. pohranjeno u likovnu ili digitalnu mapu.

Vrednovanje kao učenje uključuje:

- samovrednovanje i međuvršnjačko vrednovanje (učenik prati vlastiti stvaralački proces i proces drugih učenika te analizu individualnih radova i grupnih projekata)
- učenik prezentira vlastiti rad, sudjeluje u izradi kriterija vrednovanja
- učenik može koristiti različite metode (rasprave, umne mape, prezentacije, izlazne kartice, ljestvice za procjenu razina primjene znanja i vještina tijekom stvaralačkog procesa, zadatke za primjenu znanja i vještina u novim situacijama, komparaciju procesa i radova).

VREDNOVANJE NAUČENOG

Vrednovanje se naučenoga provodi u skladu s ostvarenošću odgojno-obrazovnih ishoda raspoređenih u tri domene. Domena Stvaralaštvo i produktivnost polazište je i poveznica svih odgojno-obrazovnih ishoda te iz nje proizlaze dva elementa vrednovanja: stvaralaštvo (stvaralački proces) i produktivnost (likovni i vizualni izraz: realizacija ideje u formi, materijalu i mediju). Vrednovanje ishoda iz te domene predstavlja težište procjene postignuća učenika dok se vrednovanje realizacije ishoda iz drugih domena nadovezuje na nju. Odgojno-obrazovni ishodi domena Doživljaj i kritički stav te Umjetnost u kontekstu vrednuju se zajedno. U prvoj i drugoj godini učenja veća se važnost u vrednovanju elementa kritičko mišljenje i kontekst daje doživljaju, a od trećeg do osmog razreda razvoju kritičkoga mišljenja

i povezivanju stvaralačkoga procesa s različitim kontekstima. Elementi ocjenjivanja i vrednovanja od prvog do četvrtog razreda osnovne škole uključuju:

1. stvaralaštvo (stvaralački proces)

- stvaranje udaljenih asocijacija (izbjegavanje šablonskih i stereotipnih prikaza)
- prepoznaje učinjeno i na temelju toga poduzima sljedeće korake.

Načini praćenja: diskusija, skice, bilješke (razrada procesa izvedbe), likovni ili vizualni rad.

2. produktivnost (likovni i vizualni izraz: realizacija ideje u formi, materijalu i mediju)

- uporaba likovnog jezika, likovnih materijala, tehnika i/ili vizualnih medija; estetska osjetljivost
- interpretacija teme ili motiva
- uloženi trud, dovršenost radova.

Načini praćenja: likovni ili vizualni rad.

3. kritičko mišljenje i kontekst (način na koji učenik sagledava proces stvaranja i njegov rezultat; sagledavanje umjetničkog djela i njegovog konteksta)

- opisivanje i uspoređivanje vlastitog likovnog i vizualnog uratka te uradaka drugih učenika
- povezivanje umjetničkih djela, interpretirane teme, učenikova likovnoga ili vizualnoga izraza te okoline.

Načini praćenja: diskusija, likovni ili vizualni rad.

Izvjешćivanje

Svrha izvješćivanja jest pravodobna, jasna i točna povratna informacija učenicima, roditeljima i učiteljima o postignućima u trima postojećim predmetnim domenama te u napredovanju u razvoju socijalnih, komunikacijskih i metakognitivnih vještina. S učenicima je nužno izgraditi ozračje suradništva i povjerenja, kako bi slobodno raspravljali o vlastitim postignućima te bili motivirani za daljnje učenje.

Izvješćivanje se provodi kao kvalitativno opisivanje postignuća te vrednovanje brojčanom ocjenom i zaključnom brojčanom ocjenom.

Određivanje zaključne (pr)ocjene

Zaključna (pr)ocjena postignuća učenika u učenju i poučavanju predmeta Likovna kultura proizlazi iz jasno određenih i razrađenih odgojno-obrazovnih ishoda. Davanje važnosti

pojedinoj domeni u donošenju zaključne (pr)ocjene treba biti u suglasju sa zastupljenošću domena u nastavi kroz odgojno-obrazovnu vertikalu.

Vrednovanje za učenje

Vrednovanje za učenje sastavni je i kontinuirani oblik (samo)procjene uspješnosti procesa učenja i poučavanje tijekom nastavne godine. Služi stalnom i pravodobnom informiranju učenika o uspjehu u svladavanju očekivanja ishoda i usvojenosti vještina. Vrednovanje za učenje povratna je informacija učeniku i roditelju u cilju unapređenja procesa učenja. Učiteljima je vrednovanje za učenje pokazatelj uspješnosti procesa poučavanja te mogućnosti njegovog poboljšanja.

Vrednovanje za učenje ne iskazuje se brojčanom ocjenom, već formativno.

Vrednovanje kao učenje

Vrednovanje kao učenje treba se temeljiti na samoprocjeni i procjeni učenika njihovim uključivanjem u vrednovanje istraživačkih i projektnih zadataka tako da sami dogovaraju kriterije i mjere uspješnost svoje i tuđe izvedbe. (zajednička analiza radova)

Vrednovanje naučenoga

Vrednovanje naučenoga je **sumativno vrednovanje** kojim se procjenjuje usvojenost odgojno-obrazovnih ishoda nakon određenog razdoblja učenja i poučavanja. Ono daje informaciju o ostvarenju odgojno-obrazovnih ishoda u određenim točkama odgojno-obrazovnog procesa. Vrednovanje naučenoga je kriterijsko vrednovanje.

ELEMENTI OCJENJIVANJA

1. Stvaralaštvo i produktivnost: vrednuju se etape i rezultati istraživačkoga rada (etape koje je moguće vrednovati su: osmišljavanje koncepta istraživanja, istraživanje izvora, pisani rad, prezentacija vizualnih rješenja, likovni rad). Istraživački rad se izvodi u skupini, paru ili pojedinačno. Kod istraživanja u skupini i paru, učenici se ocjenjuju zasebno ovisno o izvedenome segmentu istraživačkoga rada. Učitelj može vrednovati svaku etapu učenikovog rada pojedinačno ili njegov istraživački rad u cjelini.

2. Doživljaj i kritički stav: vrednuje se razumijevanje i primjena likovnoga jezika, sposobnost analize likovnoga djela, izražavanje vlastitog kritičkog stava i argumentirano iznošenje mišljenja, predlaganje vlastitih rješenja.

3. Umjetnost u kontekstu: vrednuje se razumijevanje umjetničkih djela i likovnih problema u odgovarajućemu kontekstu, smještanje djela u stil/razdoblje (poznavanje stilskih karakteristika), dijakronijsko i sinkronijsko povezivanje.

Ocjene treba rasporediti prema broju ishoda u pojedinoj domeni tako da domena Stvaralaštvo i produktivnost čini 20% ocjene, domena Doživljaj i kritički stav 50% ocjene, a domena Umjetnost u kontekstu 30% ocjene.

Određivanje zaključne (pr)ocjene

Sve brojčane ocjene iz pojedinih domena imaju jednaku vrijednost. Zaključna ocjena ne bi trebala biti aritmetička sredina pojedinačnih ocjena iz pristupa vrednovanja naučenog, nego učitelj treba voditi računa o učenikovom napredovanju. Zaključna (pr)ocjena donosi se na kraju nastavne godine i iskazuje sveukupnu usvojenost ishoda. Učitelju kao smjernica može poslužiti kurikulumom definirana srednja razina usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda. Srednja razina usvojenosti ne predstavlja izravno školsku ocjenu, ali predstavlja prosjek usvojenog znanja i vještina potrebnih za srednju zaključnu ocjenu. Učitelj daje procjenu generičkih kompetencija (odgovornost, samostalnost, samoinicijativnost, komunikacija i suradnja) služeći se listom procjena i ljestvicom od četiriju stupnjeva: potrebna podrška, zadovoljavajuće, dobro, vrlo dobro.